

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum luxuria sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QVÆST. CLIII.

ARTIC. III.

Fra specie humanae. Sicut autem ad cōseruationem vita unius hominis ordinatur usus ciborum, ita etiam ad conseruationem totius humani generis usus uenerorum. Vnde * Aug. dicit in lib. de bono coniugali. *Quod est cibus ad salutem hominis, hoc est concubitus ad salutem generis.* Et ideo sicut usus ciborum potest esse abique peccato, si fiat debito modo & ordine secundum quod competit saluti corporis: ita etiā & usus uenerorum potest esse abique omni peccato, si fiat debito modo & ordine secundum quod est conueniens ad finem generationis humanae.

GAD PRIMVM ergo dicēdū, quod aliquid potest impedire duplicitē virtutem. Vno modo, quantum ad communem statum uirtutis; & sic non impedit uirtus nisi per peccatum. Alio modo, quantum ad perfectum uirtutis statum, & sic potest impediti uirtus per aliquid quod non est peccatum, sed est minus bonum. Et hoc modo, usus feminæ deicit animum non a uirtute, sed ab arce, id est, perfectione uirtutis. Vnde Augustus dicit in lib. * de bono coniugali. Sicut bonum erat, quod Martha faciebat occupata circa ministerium sanctorum, sed melius a quod Maria audiens verbum Dei: ita etiam bonum Susannæ in calitate coniugali laudamus, sed bonum uia Anna, & magis Mariae virginis anteponimus.

HAD SECUNDVM dicendum, quod sicut supra * dictum est, medium uirtutis non attendit secundum quantitatē, sed secundum quod conuenit ratione reclæ: & ideo abundatiā delectationis, qua est in actu uenero secundum rationem ordinati, non cōtrariatur medio uirtutis. Et præterea ad uitatem non pertinet quantum sensus exterior delectetur, quod consequitur corporis dispositionem, sed quantum appetitus interior ad huiusmodi delectationes afficiatur: nec ex hoc etiam, quod ratio non potest liberum actū rationis ad spiritualia consideranda simul cum illa delectatione habere, ostenditur quod actus ille sit uirtuti contrarius. Non n. est uirtuti contrarium, si rationis actus aliquando intermittatur aliquo, quod secundum rationem fit: alioquin quod aliquis se somno tradit, esset contra uirtutem. Hoc tamen quod concupiscentia, & delectatio uenero non subiicit imperio & moderationi rationis, prouenit ex pena primi peccati, in quantum scilicet ratio rebellis Deo meruit habere suam carnem rebellem, ut patet per August. 13. * de ciuitate. Dei.

IAD TERTIVM dicendum, quod sicut Aug. † ibidē dicit, ex concupiscentia carnis, quæ regeneratis nō imputatur in peccatum, tanquam ex filia peccati proles nascitur, originali obligata peccato. Vnde non sequitur, quod actus ille sit peccatum, sed quod in illo actu sit aliquid poenale a peccato primo deriuatum.

¶ Super Qvæstio 153.
Artic tertium.

ARTICVLVS II. I.

Vrum luxuria, quæ est circa actus ueneros, posuit eis peccatum.

JN artic. 3. eiusdem quæstio. in responsione ad primum, dicitur ex Martino occor. Et 4. dicitur. currit. in q. 1. de luxuria, dicente. Hec solum. Et 2. latio non satisfaciens. Et 3. q. 1. art. 15. tum quia circa emissionem aliarum superfluitatum potest esse inordinatum vel in quantitate contra

AD TERTIVM sic procedit. Vrum luxuria, quæ est circa actus ueneros, posuit eis peccatum. Ex eo ergo p. alius inordinatus corpore uritur per luxuriam, iniuria facit Deo, q. est principis dñs corporis nostri. Vnde Augustus dicit in lib. de deo & deo. Dñs q. gubernat res nos, ad utilitatem illorum, non suam, sed hoc præcipit, ne per illicet.

rum superfluitatū, non attendit aliiquid peccatum. ergo neque circa actus ueneros potest esse aliiquid peccatum. ¶ 2. Præt. Quilibet p. licet ut libet, eo qd suū est: sed in actu uenero homo nō utit milio qd suū est, nisi forte in adulterio, uel rapto, ergo in adulterio non potest esse peccatum, & ita luxuria non erit peccatum. ¶ 3. Præt. Omne p. habet uitium oppositū: sed luxuria nullum uitium v. est oppositum, ergo luxuria non est peccatum. SED CONTRA est, q. causa est potior suo effectu: ut uincit p. betur propter luxuriam, sicut Apol. ad Ephes. 5. Nolite inebriari uino, in quo est luxuria, ergo luxuria est prohibita. ¶ Præt. Galat. 5. enumeratur inter opera carnis. RESPON. Dicendum, q. quanto aliqd est magis necessariū, tam magis oportet, ut circa illud rōnisordo seruerit: unde per consequēs magis est uicidū, siordo rōnis premittatur. Vnde actus uenero, sicut dictū est, est ualde necessariū ad bonum omnū, quod est conservatio humani generis: & ideo circa maxime attendi debet rōnisordo, & p. consequēs si quidera hoc fiat præter q. ordo rationis habet, uicidū erit. Hoc autem pertinet ad rōnem luxurias, ut ordinē & modū rationis crederet circa uenero, & ideo ab dubio luxuria est peccatum.

AD PRIMVM ergo dicendum, q. sicut * Philos. in cod. libro dicit. Semen est superfluum quod indigetur. Dñ. n. superfluum est eo, q. residuum est operationis uirtutis nutritivæ, tñ indigetur ead opus uirtutis generatrix: sed alia superfluitates humani corporis sunt, quibus non indigetur, & ideo non refert qualitercumq. emittratur, salua destrictio conuictus humani: sed non est simile in feminis emissio, quia taliter debet fieri, ut contra naturam fini at quem co indigetur. AD SECUNDVM dicendum, q. dicit Apostolus dicit 1. ad Cor. contra luxuria loquens. Emptis p. tio magni, gloriificare, & portare Deum in corpore uerbo. Ex eo ergo p. alius inordinatus suo corpore uritur per luxuriam, iniuria facit Deo, q. est principis dñs corporis nostri. Vnde Augustus dicit in lib. de deo & deo. Dñs q. gubernat res nos, ad utilitatem illorum, non suam, sed hoc præcipit, ne per illicet.

Super Quæst. 153. Articulum quartum.

An natura ordinatum est ad prolis generationem, alioquin semen non esset: & ideo circa generationem quamlibet, communia præcepta quæ maxime ex fine qui est generatio, sumuntur, feruenda sunt quantumcumque per accidentem generatio tunc sequi non possit. Falsissima est ergo, & destruicta moralis doctrina conferentia allata. Quod si ex fine, pura, generatione, prouenient ordo, & peccatum in emissione seminis, habentes semen in eum generatione, non peccaret. Procedit, ne ex cōfusione eius qd' est p' se cū eo quod est p' accidentem, quod caput in moribus, & in ceteris facit errare. Contingit, nēc sapientes in his, q' sunt per accidentem falli. In eodem ar. in reponitur ad secundum adiuver, & auctor reddens theologam rōnem, insinuat simul & moralem naturaliter, quare homini non pot' ut in membris suis, & corpore suo ut uult, quia si p' dominus naturalum suorum tollerat, sed præfuit ei sibi a natura naturae, actore ratio sui dominii in ordine ad finem. Dicitur quidē naturale ius in nobis non quodlibet, sed ut decet, homini confessu eff' proprii corporis numeri.

In reponitur ad tertium adiuver, & non redire debet coniugius, actus duorum quā deo, ponit uisorū. Imitatur illi, qui fabrū illi, quod suum est: & infidelitas totaliter vilium uenerā reūtatur. Et liceat aro talis negatio de doni ab infidelitate procedat, ab iniustitia a tamē sepe contingit. Et est proculdubio mortale peccatum, siue alcram, siue utramq; haec beat deo mitaretur: quoniam ad reddendum debitum consigilium alter de necessitate præcepit, siue ad cetera præcepta iustitia. Et quia redere debet, et actus sub p'cepto a'fir'matio cadens, ideo obligat pro loco aliquo circitantem, concurrentem: Non, nō teherit impotens, aut insirmus cū notabilis domino perior, aut in loco incongruo, p'ca' publico, vel facio: quoniam tenetur omni tempore quantumcumque iactro, aut cōmunitus præterit, vel futurum, debitu reddere, t' ratio diuerteris patet, quia locus publicus est contra honestatem, facer ne contra diuinam reuerentiam. Damnum autem notablem personam est contra naturam ordinem, que ordinaria superfluum per sonum ad huiusmodi debita perfoluenda. Tempus autem faciem non uolunt propere, nec communio impeditur, aut deuarpatur, ita enim quae sunt ad bene esse, debent sine coniugio priu' dicio de contentum uirginitate fieri. Ap'ostolus docet. An autem perpetui tempore mensuram, nec modo indebito, teneantur reddendis, in legenti questione claram fieri.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum luxuria sit uitium capitale.

AD QVARTVM sic proceditur. Videatur q' luxuria nō sit uitium capitale. Luxuria enim uidetur idem esse imminutia, ut patet per gl. * ad Ephet. 5. sed imminutia est filia gulæ, ut patet per Greg. 3. Moral. t' ergo luxuria non est uitium capitale.

¶ 2 Prat. Ifid. dicit in lib. de summo bono, * quod sicut per superbiā mentis itur in profutitionem libidinis, ita per humiliatem mentis salua sit castitas carnis: sed contra rationem capitalis uitij esse uidetur, quod ex alio uitio oriatur. ergo luxuria non est uitium capitale.

¶ 3 Prat. Luxuria cauſatur ex desperatione, secundum illud Eph. 4. Qui desperantes, semper ipsos tradiderunt impudicitia: sed desperatione non est uitium capitale, quinimmo ponit filia accidens, ut supra habuit est. * ergo multo, minus luxuria est uitium capitale.

SED CONTRA est, quod Greg. 3. Moral. * ponit luxuriam inter uitia capitalia.

RESPON. Dicendum, q' sicut ex dictis patet, * uitium capitale est, quod habet finem multum appetibilem, ita q' eius appetitus homo procedat ad multa peccato' perpetranda, que omnia ex illo uitio tanquam ex principali

B & illicitis uoluptates corrueat tē plu'm eius, quod esse cōpistū. AD TERTIVM dicendum, q' oppositum luxurie nō continuit in multis, co'quod homines magis sunt proni ad delectationes, & tamē oppositum uitium cōtinetur s'ab insensibilitate: & accidit hoc uitio in eo, q' intantū detestatur mulierū usum, & etiā uxori debitum non reddit.